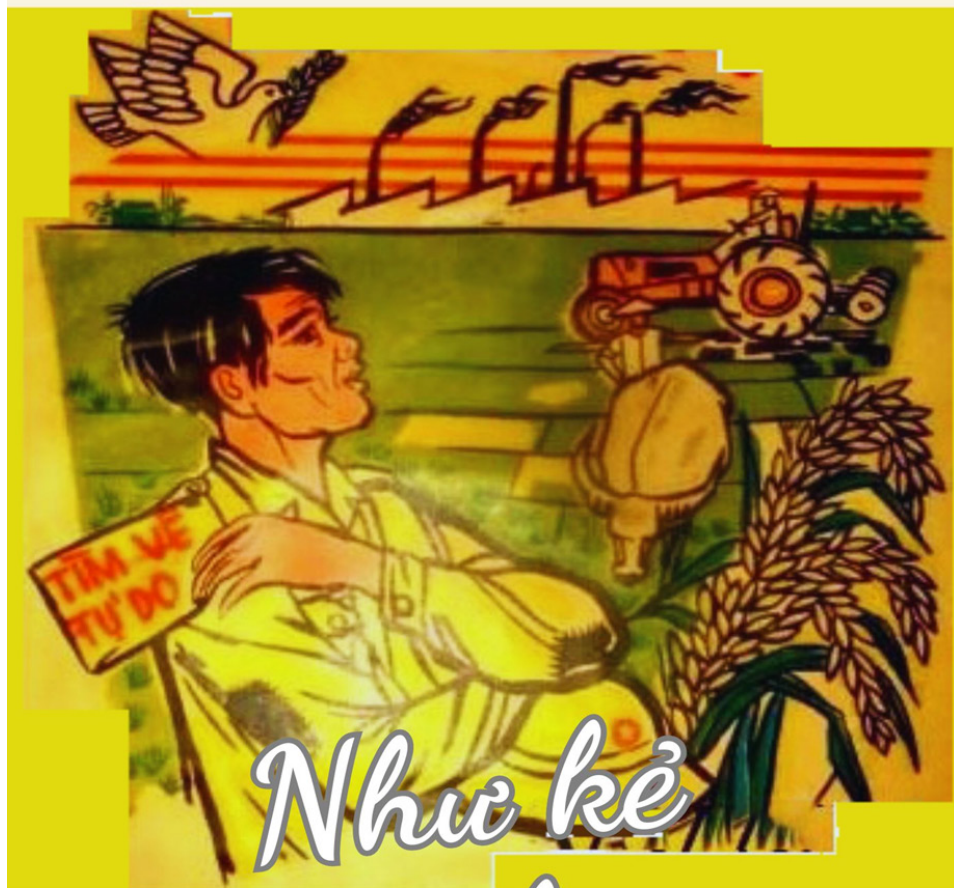

DƯƠNG NGHIÊM MẬU

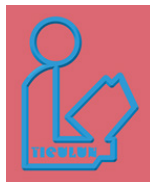
Như kẻ truy lùng

VĂN SỐ 167
01-12-1970

như kẻ truy lùng

DƯƠNG NGHIÊM MẬU

Paris * 02.2025

Bìa: *M. C. P*
Nguồn: *Thư viện Tiểu Lùn*

như kẻ truy lùng

DƯƠNG NGHIỄM MẬU

**Tập san Văn * Năm thứ bảy
Số 167 ngày 01-12-1970**

Khi chuỗi người được vào trong hầm, tôi ngừng lại một lúc để làm quen với bóng tối vây quanh, trong ánh sáng mờ mờ tôi nhìn vào góc tối quen thuộc nơi cha tôi vẫn ngồi, tôi thót người hốt hoảng trong giây phút, tim đập mạnh, chỉ còn một ổ rơm bỏ trống với dấu vết của một chỗ ngồi. Cha tôi đã biến đi đâu ? Tôi tưởng tượng tới chuyện cha tôi đã ra khỏi hầm và biến vào một thế giới nào đấy, biết đâu, trong đêm trước một người nào đó, người bạn cũ chẳng hạn, đã đến đây với mũi nhọn trong người mang cha tôi đi, rồi một bản án ghim trên ngực và một con mã tấu đâm suốt từ lưng sang ngực, hay một viên đạn xuyên mang tai...

Tôi run lên với những lo sợ. Tôi đứng im lắng nghe, với những cố gắng tốt cùng tôi tìm kiếm cha tôi... vách phía trước mặt, lỗ thông hơi với ánh sáng, bên trái tôi và bên phải, tôi giật mình, cha tôi đang đứng ép người vào một vách ngay bên người tôi. Tôi thở ra, lấy lại bình tĩnh :

– Cha, cha làm gì vậy ?

Tôi nghe thấy tiếng cha tôi thở dài, bỏ chỗ đứng và ngồi xuống nơi ở rơm :

– Tệ quá, thời gian làm cho cha mất đi khả năng chịu đựng, cha đứng thẳng xem mình còn sức khoẻ không, tệ lắm rồi, đứng đã thấy mỏi, đầu gối đã thấy run và hơi thở không đều nữa...

Cha tôi cười thành tiếng. Tôi đã quen với bóng tối đi tới ngồi xuống bên cha tôi. Như một thói quen cha tôi nói :

– Con hãy kể những chuyện con biết cho cha nghe...

Tôi ngồi và nói cho ông biết những chuyện đang diễn ra ở trên mặt hầm, những trận càn quét, những sinh hoạt của mọi người, trong đó có chuyện một thanh niên trong làng đã dẫn Tây từ đồn về khai lên một cái hầm của du kích, bắn chết hai người, bắt đi một người và đốt ngôi nhà có hầm...

– Anh ta bị bắt cách đây một tuần, hôm nay trở về với vẻ vàng vọt, chú nói Tây nó đánh đã man anh ta không chịu được nên khai, anh ta là con bà nhiều gò dưới xóm dưới, ngay sau khi Tây dẫn người con về khai hầm thì ông bà ấy vội vàng ôm quần áo chạy lên huyện vừa đi vừa khóc, họ sợ đêm du kích về thì khó sống.

Cha tôi thở dài :

– E rồi cũng có ngày Tây nó khai được hầm của cha cho mà coi, con bị đánh có khai cho cha là Việt Minh không ?

Một cảm giác lạnh buốt chạy suốt sống lưng tôi. Tôi hình dung tới khi mình bị treo lên xà nhà, bị cột điện vào chân tay, bị ngâm vào trong bể nước dơ bẩn, bị đổ nước xà phòng vào miệng rồi người ta dùng một tấm ván đè lên bụng mà nhảy lên cho ói hết mật xanh mật vàng... có khi lúc ấy tôi sẽ khai cha tôi là Việt Minh...

– Cha đang đào cho hầm sâu hơn một chút nữa...

Vừa nói cha tôi vừa trở lại nơi cha tôi vừa đứng, ông cầm lấy chiếc bát và đào đất lên, tôi thấy ở chỗ đó đất đã sâu hơn xuống một chút.

Nhờ đất dưới hầm và dưới sâu nên mềm, với chiếc bát cha tôi có thể đào được một cách không khó khăn nhưng chậm chạp. Ông cắm cúi làm việc như quên tôi có mặt ở bên, trong bóng tối nhờ nhờ tôi nhìn thấy những cố gắng nơi ông dồn vào một bên tay ra sức đào sâu thêm chiếc hầm của mình, trên thái dương, những nếp gân như cũng nổi lên với những cố gắng của cha tôi, nơi đó tưởng như mồ hôi cũng đang vã ra.

– Con đã thấy một người giãy chết ở trước mặt bao giờ chưa ?

– Chưa.

– Cha đã thấy ... một người giãy chết trước mặt, biết ông ta chết mà không sao cứu được, người ta cắt cổ người ấy, máu phọt ra nơi cổ như người ta cắt tiết một con gà, sau đó là những bọt, chân

tay thì giãy giãy nhẹ nhẹ, có cái lạ là người đó không chết nhanh chóng, anh ta vẫn cố gắng thở như bám chặt lấy đời sống... bây giờ hình ảnh đó như vẫn còn hiển hiện, lúc bấy giờ người ta như thế nào nhỉ.... Trước đó, với con người đó, anh đã nhìn thấy một con người khác, hẳn là kẻ cầm con mã tấu từ từ của lên cổ kẻ được coi là thủ địch kia, nào đâu có phải là một nhát chém mạnh cho xong ngay, hẳn không muốn thế, hẳn nói : phải bắt nó chết từ từ, chết trong đau đớn, xưa kia vua chúa trị phạm nhân còn đặt ra lệnh “tùng xẻo” thì đủ biết, một tiếng trống đánh lên, một miếng thịt được cắt khỏi cơ thể, cho tới lúc kẻ kia chỉ còn lại một bộ xương... Kẻ ấy chết vì bị kết tội Việt gian, trong người mang cờ tam tài, một miếng và nơi lằn trong chiếc áo khoác, còn để làm gì nữa, chính là dùng để ra hiệu cho máy bay Pháp dội bom

xuống bộ đội... Cha đã sống giữa một phiên tòa, một phiên tòa được coi là của nhân dân kết án kẻ kia, người ta la hét, chửi bới, lớn tiếng như một bầy thú điên cuồng, trong cuồng nộ của đám đông kẻ bị mang ra xét xử chỉ còn có cái chết chờ đợi, hắn không được bào chữa, tiếng nói của hắn bị tước đoạt, giành giật, hắn xanh như tàu lá giữa đám đông và tiếng nói của hắn biến mất, với đôi mắt thất thần hắn nhìn quanh nhìn quất nhưng chẳng còn ai có thể cứu được hắn... Hắn chết trong cơn cuồng nộ của kẻ khác và trong sự u tối, ngu xuẩn của đám đông bị dẫn dắt lôi kéo bởi những mưu toan,.. Cho đến ngày nay cha vẫn không quên được sự việc...

Cha tôi bỏ chiếc bát xuống, đứng lên, dựa lưng vào vách hầm, ông đứng thật thẳng, hai chân bỏ xuống hố mới

đào thêm, ông giơ tay lên khỏi đầu :

– Chưa được. Ông vừa đụng tay lên trần hầm vừa nói ngắn gọn, phải đào thêm nữa, như thế này chưa đủ để treo cổ mình lên.

Tôi nói nhanh trong hốt hoảng :

– Cha định chết ?

– Có lẽ chỉ còn cái chết cho cha, cha không muốn chết một cách khổ sở.

Tôi ngồi im nhìn cha tôi đứng dán lưng vào vách hầm, mái tóc dài vuốt về phía sau, những sợi râu dài, đôi mắt nhắm lại, đôi má sị xuống như da mặt một người bị phù thũng... Trong bóng tối nhờ nhờ tôi thấy cha tôi như đã chết từ bao giờ. Có phải tôi đang ở bên một người đã chết, có khi không phải là cha tôi nữa mà là một con ma nào đấy ? Tôi

ngĩ tới một người bị căng lên vách Ván và những cái đinh dài đóng khắp thân thể, hình ảnh của Chúa Cứu thế trên thập tự giá...

Tôi không hiểu được rằng chúng tôi đã đứng im như vậy trong bao lâu, mãi cho tới lúc tiếng cha tôi nói mới đưa tôi ra khỏi cơn mê chập chờn nhòa lẫn, những u tối chờn vờn quanh quất mù đục như bầu trời lúc gần tối trong những ngày mùa đông lạnh giá.

Cha tôi ngồi trở xuống, ông lấy ra một cái bao, trong bóng nhưng tôi cũng nhận thấy một màu xanh thiên lý đã cũ, tôi nhận ra đó là một cái ruột tượng, cái bao dành cho đàn bà thắt lưng, trong để tiền... Cha tôi vuốt thẳng cái bao trên hai tay dang ra : đây là cái ruột tượng của mẹ tôi lúc còn sống, cha dùng để giấy tờ.

– Con thấy không, nó cũng có thể giúp cha chết được một cách êm ái.

Vừa nói ông vừa quàng lên cổ, khoanh một vòng, cha tôi cầm lấy hai đầu và nói tiếp :

– Kể ra thì mình cũng có thể thắt cho chặt lại, nhưng cha sợ tới lúc mình thương mình quá mà không đang tay. Cha thương cha nhiều hơn, cha muốn đào cho cái hầm nó sâu thêm. Con sẽ nghĩ thế nào khi nhìn thấy xác cha đã lạnh, đã chết ?

Tôi ngồi im, lúc sau mới nói :

– Con không trông đợi điều đó, con vẫn mừng thấy cha còn khỏe...

– Nhưng con nghĩ thế nào, cha ví dụ thế, khi con trở lại quê mà chung quanh,

mọi người thân yêu đều đã chết hết, không còn ai biết tới con.

– Con không tưởng tượng cho mình sống, con chờ đợi và sống với thực tại...

Giọng cha tôi chợt như bị lôi cuốn vào một dĩ vãng :

– Cái lần vượt ngục ấy cha không thể quên, khi nhớ lại cha không hiểu sao mình đã thoát chết, làm cách nào mà mình lại có sức mạnh để nhảy qua được những chướng ngại vật, cha nghĩ, giá lúc đó mình chết thì thật tuyệt diệu, nhưng lúc ấy cha không nghĩ tới chết, nghĩ tới sống lâu dài... Người ta còn có thể chết vì tình được.

Cha tôi ngừng lại nhếch mép cười :

– Chết vì tình, cha chẳng thể có được điều đó...

(Em yêu dấu, ngay khi gặp và yêu em anh muốn chết, anh muốn nói với em điều này nhưng tất cả tiếng nói đều biến mất khỏi anh, anh muốn tỏ dấu hiệu nào đó cho em nhận ra nhưng anh nhận thấy không có cử chỉ, dấu hiệu nào, cũng như tiếng nói còn có một ý nghĩa cho anh nói với em điều đó, mọi điều đều tầm thường, vô nghĩa trong khoảnh khắc tuyệt diệu mà anh đắm chìm trong đó, cơn hạnh phúc tinh khôi, chính ở đó cũng là nỗi tuyệt vọng thất vọng sự sống vô nghĩa, khoảnh khắc ấy chừng như chỉ đến với chúng ta trong một lần nào, như chúng ta có lúc chợt nhận thấy sự mong manh của một khoảnh khắc thời gian chợt ngừng lại... Trong cơn mê đắm, anh bay lên từng mây, anh nương theo bóng ngựa hồng đang phi nước đại, anh dựa theo gió với đôi cánh

rộng mà em như bà tiên đã hóa phép đưa đến tặng anh, đôi cánh rộng đưa anh bay bổng, phiêu du, thoát khỏi vùng trời nhỏ hẹp của cuộc sống, trong không gian rục rờ anh chỉ thấy có anh ở đó cùng em với hương tóc như hương cỏ hoa nồng nàn...)

✱

Người lớn tuổi nằm dài xuống chiếc ghế đá nhìn lên bầu trời, vầng trăng non thấp thoáng trên cánh lá, người trẻ ngồi hút thuốc lá nhìn suốt theo con đường ra ngoài cổng bệnh viện, những đường kẻ trắng, hai bờ cây xanh thấp thoáng ngoài xa, không khí hoàn toàn im vắng.

– Anh có trông đợi cha anh chết không ?

– Anh nghĩ tôi nghĩ vậy sao ?

– Tôi biết có người trông cho người thân yêu chết, không phải là vô nhân đạo, chính là vì thương yêu quá mà không thể nào giúp đỡ được gì cho người đó. Như trường hợp anh...

– Không, tôi không trông điều đó, thực tình tôi muốn có một ông cha bình thường như mọi người, ông làm đồ chơi cho con cái, trông nom cho con học hành... anh có ước như tôi vậy không ? Tôi mong ước một cuộc sống yên bình giữa cha mẹ, anh em, anh nhớ không, không khí như trong sách Quốc văn giáo khoa thư vẫn tả với vẻ êm ấm của gia đình xum họp dưới ánh đèn...

– Sau đó cha anh treo cổ chết ?

– Không, ông không đủ thời gian để đào cái hầm cho sâu thêm nữa.

– Thời gian, tôi muốn nói tới thời gian. Tôi đã không nói lại với anh được một cách mạch lạc, cái đầu tôi nó nhiều khi cũng không còn thứ tự nữa. Thật là mệt. Những điều tôi nói với anh kéo dài trong bốn năm, anh hãy nhớ lại thời gian đó, nghĩa là vào khoảng những năm 1950 gì đó, cha tôi không còn đủ thời nữa mà. Tôi có khi hàng tháng mới gặp lại ông, bởi vì chạy đi chạy lại giữa tỉnh với quê, những công việc của riêng tôi, tôi như con tin của một thế giới, của một cõi sống, tôi nói lại với cha tôi những gì tôi được biết, từ việc vua Bảo Đại về nước ra thăm Hà Nội tới những trận đánh khủng khiếp trên quốc lộ số 5, những điều tôi nói lại đó tôi có được từ trên những tờ báo, tôi cũng không quên nói với ông về những sinh hoạt ở tỉnh, ở quận, trên dọc đường tôi di chuyển, cả chuyện người ta buôn lậu thuốc tiếp tế ra khu, có nhiều

khi tôi hết cả chuyện để nói với cha tôi, mỗi lần đi xa, trở lại, tôi thấy rõ sự trông đợi của cha nơi tôi...

– Tại sao anh không đưa cha anh lên khỏi hầm ?

– Sau này tôi cũng hỏi tôi như thế, nhưng khi tôi nhớ lại thì thực là lúc đó, với những điều cha tôi nói về chính ông, và những điều chung quanh đã khiến tôi không thể làm điều đó. Anh hãy nhớ tới sự rình rập của người bạn cũ của cha tôi, rồi sự có mặt của lính Tây. Như anh biết, cha tôi không bị giết, cha tôi không muốn sống với Tây, nghĩa là không có nơi nào cho ông trừ cái hầm...

– Ông có nghĩ là ông sẽ chết ở dưới đó không?

– Có lúc tôi nghĩ ông chọn cái chết

cho ông, như anh đã thấy, nhưng đồng thời cha tôi cũng tin tưởng một cách mơ hồ rằng rồi cha tôi sẽ có hoàn cảnh để ra khỏi hầm, ông tin có những đổi thay, đổi thay khiến không có mặt cả hai phe mà ông đã không chấp nhận.

– Thực tôi không thể tưởng tượng được.

– Thế lúc bấy giờ anh nghĩ gì, anh sống thế nào ?

– Tôi đã bỏ kháng chiến trở về vào những năm mà đời sống ở ngoài khu thay đổi, người ta bắt đầu phát động quần chúng, nghĩa là từ khi mà anh em đệ tam nói với chúng tôi rằng : họ đi con đường cách mạng vô sản, tôi về tề, nghĩa là phản bội kháng chiến, anh đừng cười, tôi phải nói rõ như thế, vì thực ra lúc đó chúng tôi ở một cách thế rất khó nói, về

vùng Tây chiếm đóng thì rõ là mình phản bội kháng chiến chứ còn gì nữa, phải không, tôi trở về giả câm giả điếc, tôi có ý định đi Nam bộ, người ta nói với tôi về những chiến khu vừa chống Cộng vừa chống Pháp, tôi thú điều ấy quá, nhưng rồi tôi không đi được, những bận bịu đa đoan của đời sống gia đình, rồi tình hình quay quắt một cách nhanh chóng cho tới lúc đất nước chia hai, thế là mình đi Nam. Tôi nghĩ đây là cơ hội tốt, như vậy là quốc cộng có thể khởi đầu rồi, mình sẽ không bị cái mặc cảm đi theo Tây nữa, mình sẽ chống với người đệ tam ở tư thế quốc gia tự lực, điều này chắc cha anh cũng trông mong. Tôi đã phấn khởi không ít...

Người lớn tuổi ngừng lại, chừng như có tiếng thở dài, trăng mỗi lúc một sáng hơn trong khu vườn cây xanh, không khí

của một cõi sống êm ả, trắng muốt như một giải lụa huyền ảo. Người trẻ tuổi chống hai tay về phía sau, ngửa mặt lên trời :

– Trăng đẹp quá... .

(Ánh trăng như thả xuống mặt biển những viên kim cương theo với những lớp sóng không ngừng chuyển động, chân trời hút xa vô tận. Làm cách nào mình có thể bay lên trời được không anh. Được chứ, em nhắm mắt lại thử coi, em có thể bay lên được. Anh nhìn thấy không, như một con sư tử đang há mồm, kìa anh nhìn coi, như nó sắp... Mái tóc bay lả tả, tà áo cánh trắng vút đi như một cánh bướm, tiếng nói thánh thót giọt dương cầm... ánh trăng đục lờ cả một vùng biển, những ngọn dừa ru mình vào trong cơn huyền mộng nồng nàn. Anh thấy không, nó đang đuổi chúng ta, chạy nhanh lên

anh... tiếng nói loãng tan vào trong bầu không khí hoang vắng và mất tăm trong đó, anh ơi, anh hãy cứu em với, nhanh lên, con sư tử đang đuổi em, em sợ lắm... Những bước chân cuống quýt, vùng biển mỗi lúc một rộng cùng với ánh sáng trong xanh của trùng tin của trắng non, cỏ cây, nước và cát đang ru mình thêm mãi vào không khí một cuộc sống của thế giới khác, nghe như tiếng biển rì rào không ngừng một bản hòa tấu và tiếng bước chân chạy tan loãng. Anh ơi...)

Tiếng thở dài lạnh buốt. Người lớn tuổi ngồi trở dậy. Người trẻ tuổi đốt một điếu thuốc, mùi diêm sinh ngầy ngật, ánh lửa đỏ bệnh hoạn...

– Tôi muốn được chết.

Điếu thuốc cầm ra tay, ngậm khói thả lên bầu trời:

– Tại sao người ta không tự tử ?

– Tôi muốn nói cách khác: tại sao người ta sống ?

– Anh thì có thể trả lời được, tôi thì không.

– Anh đừng bắt tôi làm việc đó. Nhưng còn cha anh?

– Cha tôi không còn có thì giờ nữa. Anh hãy nhớ lại, như tôi đã nói, dù tuổi anh nhỏ hơn tuổi cha tôi, nhưng anh thực sự thuộc về thế hệ cha chú tôi, anh đã sống như cha tôi, lựa chọn như cha tôi, trôi nổi từng ấy năm với những biến cố không ngừng, anh đã sống, hành động như mình nghĩ, tin tưởng, phải vậy không, cho đến nay anh vẫn còn muốn được sống, vậy thì anh hơn ai hết có thể trả lời : tại sao anh sống ?

– Tôi sống. Vậy thôi, tôi cũng không giải thích được. Thời gian với Đông phương là một vòng tròn. Đời sống không có trước sau như các anh nghĩ.

– Tôi không hiểu gì cả.

– Vì anh không chịu sống.

– Tôi mệt rồi. Anh chẳng chịu nhìn thấy chúng tôi, những kẻ đang lang thang thất thểu đi tìm các anh, đi tìm anh để hỏi các anh một điều...

Người trẻ tuổi gập người xuống với cơn ho dữ dội, người lớn tuổi một tay đỡ lấy ngực một tay giữ lấy lưng vuốt ngực cho người bạn trẻ, điều thuốc cầm trên tay rung theo với nhịp ho. Lúc người trẻ ngừng mặt lên, người lớn tuổi nhìn thấy đôi mắt ràn rụa những lệ, những giọt nước mắt như không ngừng lại được

cùng với nhịp thở hối hả, trong ánh trăng xanh những giọt lệ long lanh chảy dọc xuống theo hai gò má, da mặt nhợt nhạt hẳn đi, trong giây phút ấy người tuổi cầm chặt lấy tay người bạn trẻ. Giọng người trẻ yếu ớt :

– Anh quên những điều lắm lắm đó đi, những điều vô nghĩa... Có điều, anh có hối hận không ?

– Hối hận cái gì?

Người trẻ tuổi phác một nụ cười buồn như một nét vẽ nhòa nhuếch trên chân dung một ông già bệnh hoạn :

– Xin lỗi anh, tôi muốn nói : anh có hối hận là đã được sinh ra không. Xin lỗi anh, tôi lại lần nữa...

– Không, tôi không hối hận.

– Tôi thì có. Tôi ân hận.

– Tôi chỉ ân hận mình đã không được sống như mình mong ước.

Người trẻ tuổi đứng lên, bước ra xa một quãng, dang rộng hai tay, mặt nhìn lên trời, ánh trắng xanh chan hòa trên những giọt nước mắt ràn rụa, tiếng nói như lạc đi xa lạ :

– Nhân danh Đấng Tối cao ta ban phép lành cho nhà người...

Trong ánh sáng xanh đục, người trẻ tuổi đứng im như một pho tượng đá, đầu ngả sang một bên, hai tay dang rộng, người lớn tuổi ngồi im nhìn lên, mỗi lúc kẻ đứng như một trôi xa thêm khỏi người bạn, tiếng nói mỗi lúc như một vang vào trong cõi hư không, tiếng vang không ngừng va đi va lại như tiếng sóng

rì rầm vô không ngừng vào một vách đá.
*(Tôi thấy tôi như một pho tượng cát đang
rã tan và loãng dần vào những lớp sóng
đưa tôi vào trong lòng biển mênh mông...)*

DƯƠNG NGHIÊM MẬU

giới thiệu :

MỘT CÁCH BUỒN PHIỀN

tập truyện LÊ VĂN THIỆN

Muốn mua xin gửi 80 đồng, bưu phiếu hoặc tem thư gửi theo lối bảo đảm, về ông Nguyễn Đình Vượng, Số 38 đường Phạm Ngũ Lão, Sài-gòn, kèm theo tên họ và địa chỉ rõ ràng. Sách sẽ được gửi bảo đảm tới bạn ngay.

